

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XL. De fundi dotalis donatione per mulierem facta, non observatis solemnitatibus per statutum Delphinale requisitis, quando fundus ille dotalis fuit alienatus cum universitate bonorum præsentium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

82 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

verò agitur de iuribus retinendi iure praelationis, laudandi & laudimii percipiendi; & hoc casu natura feudalis remanet etiam in locis, in quibus dicuntur redacta adinstar patrimoniorum: ut advertit D. Bellus *conf. 1. n. 34. & n. 60.* cum ibi citatis. Ideo dominus directus debet requiri ante apprehensionem possessionis, alias res alienata cadit in commissum. Guid. Pap. *decis. 46. & ibi Addent. & conf. 46. n. 3. versic. sicut in simili.* & *conf. 147. n. 6. versic. sed restat.* Theaur. *decis. 169. n. 2. versic. hoc addito.*

- 12 Hoc autem jus praelationis competere Ecclesiae, quando est domina directa, non est dubitandum: cum Ecclesia non debeat esse deterioris conditionis, quam privatus, *cap. potuit: & ibi Abbas n. 1. & 2. de locat. Duran. q. 31. n. 9. Amic. de iur. emphyt. q. 64.*
- 13 Opponebatur 3. doctrina Lassatae in *tract. de gabell. cap. 10. n. 12. 13. & 18.* ubi vult quod onus reale rei ipsi inhærens, siue exprimitur, siue non exprimitur, non constituit partem pretii ad effectum, ut ex eo debeat laudimium: quia dum exprimitur, talis expressio facta est de onere intrinseco, quod ipsi rei inest, adeo ut expressio superflua sit, & nihil operetur: Ergo cum census per donatarium solvendus specialiter esset super re donata impositus; expressio oneris dicti census nihil operabitur, neque illius erit habenda ratio in estimatione facienda rei illius, ad effectum laudimii & iurium domino directo competentium.

- 14 Sed nec obiectio ista considerabilis est, quia in casu per eum proposito tractabatur de vera venditione, aut alio contractu oneroso, ex quo certum est deberi laudimium, & sumendam esse investituram, ac domino directo iura dominicalia deberi: sed ut prædictus Author *dist. cap. 10. n. 17.* advertit, in *vers. ego vero, fol. 88. verso, colum. 2.* duplex est modus censum in re propria constituendi. Primus, quando pro illius solutione, & securitate, adjecta fuit hypotheca; siue generalis illa sit, siue specialis; eique simul adjecta fuit obligatio personalis, ut dicit *eod. num. 17. fol. 89. colum. 1. versic. at in priori censu.*

Secundus, quando super certo fundo census ita constituitur, ut nulla adhibita fuerit obligatio personalis, & is qui se obligavit, limitatè se obligavit tanquam possessor, & sub qualitate illa possessoris; ita ut si desinat esse possessor, desinat quoque illius obligatio: ut idem Author notat in *vers. secundus vero est ille.*

Primi generis sunt contractus omnes annuorum reddituum, qui in hisce partibus celebrantur, quia obligationes personales in dictis annuis redditibus frequentantur, cum Bulla Pii V. de censibus non sit apud nos usu recepta, ut alio loco ostendimus.

- 15 In censibus autem prædictis primi generis, clarè demonstrat, obligationem emptoris de solvendo censum, constituere partem pretii emptionis, vel cessionis, quia eo pacto tantam pecuniam cedens accepisse videtur; licet realis numeratio non intervenierit, in quantum ab obligatione solvendi censum fuit liberatus, ut ipse notat *disto n. 17. fol. 89. col. 1. versic. at in priori casu personali.* Quod evidentius apparet *ibid. n. 18.* ubi contrarium dicit procedere, si census fuerit impositus juxta Bullam Pii V. requirentis specialem rei, super qua census imponitur, obligationem, limitatam ad prædium illud, absque obligatione personali, ut patet in *dist. col. 2. fol. 89. versic. atque ita hodie appareat.*

Idque melius explicat *num. 75.* ubi ponit casum in censu prædiali & reali; aliud sentiens in censu personali. Dicit enim, quod si cedo rem, prout illam habeo, nullo pretio recepto; ut si dico, rem tuam tibi

habeto cum suo censu, eo casu non est venditio, sed simplex cessio, stante præsertim dicta Bulla Pii V. & sese remittit ad *dictum num. 18.* supponens deesse obligationem personalem, atque ita possessorem non teneri, nisi tanquam possessorem: ut patet *disto n. 75. fol. 101. verso, col. 2. in princ. versic. qua personali obligatione deficiente.* Quod optime explicat Ludov. Bell. *conf. 129. n. 18.* & irrefragabili ratione confirmat: quia videlicet esset in facultate emphyteutæ jus domini incitii vel invitii minuire, rem emphyteuticam in libellum concedendo, & sic rem deteriorem faciendo; ut cum venderetur, diminutum esset jus laudimiorum. Et plura de hac materia videri poterunt *d. conf. 129. per tot.*

16 Ut interim non omittamus, non eandem esse rationem solvendæ gabellæ seu decimæ, & laudimii; quia cum semel de censu impositione secundum leges Hispanicæ decima soluta fuisset, non erat conveniens, aliam solvi decimam de venditione rei, quæ ejusdem census onere reali erat affecta, ne ratione unius, ejusdemque rei duplex decima solveretur, quod esset injustum, ut advertit Ludovic. Bell. *loc. cit. & Jacob. Cancr. lib. 1. cap. 11. de emphyt. n. 70.*

CAPVT XL.

De donatione fundi dotalis per mulierem facta, non observatis solennitatibus per statutum Delphinale requisitis. Quando fundus dotalis fuit donatus cum universitate bonorum præsentium & futurorum, sub modica reservatione ad testandum, utrùm donatio subsistat.

S V M M A R I V M.

- 1 In Gallia l. 1. ff. de fund. dotali, est abrogata quoad primam ejus partem duntaxat.
- 2 Alienatio fundi dotalis etiam in Gallia valida est, si fiat cum universitate bonorum.
- 3 Quæ sit differentia inter dispositionem universalem, & generalem.
- 4 Maritus jure antiquo, soluto matrimonio, remanebat dominus fundi dotalis; & de eo loquitur text. in l. 1. ff. de fundo dotali.
- 5 Non solum maritus, sed etiam uxor, in terminis l. 1. de fundo dotali, poterat alienare fundum dotalet.
- 6 Alienatio facta per uxorem non potest præjudicare marito, quoad fructus illi debitos.
- 7 Soluto matrimonio, mulier fundum dotalet alienare potest.
- 8 Si mulier spem restitutionis suæ dotis alienaverit, talis alienatio effectum sortitur, soluto matrimonio, si dos ad mulierem reverteretur.
- 9 Injumentum reddit validam alienationem fundi dotalis.
- 10 Contrarium in Gallia servatur.
- 11 Explicatur verus sensus l. 1. ff. de fundo dotali, & num. 12. Remissivè.
- 12 Quæ solennitates in donationibus intervenire debeant ex dispositione statuti Delphinalis.
- 13 Non præsumitur pro decreto Iudicis, vel Basilic imperii.
- 14 Quando sola præsentia Iudicis requiruntur, sufficit intervenire Iudicem, quantumvis imperium.

- 16 Dominus loci potest, si velit, se supponere iurisdictioni Bajuli sui.
- 17 Bajulus tamen in causa sui domini, potest allegari suspectus.
- 18 Suspicio omnis cessat in actibus voluntaria iurisdictionis.
- 19 Qui dicit affines, seu propinquos non potuisse intervenire tempore contractus, pro observanda statuti solemnitate, tenetur id probare.
- 20 Donatio si per multos annos fuerit observata, pro ejus corroboracione leviores probationes requiruntur.
- 21 Presumptio mali juris oritur contra eum, qui actionem suam tardè proponit.
- 22 In antiquis, Index argumentis & conjecturis contentus esse debet.
- 23 In casibus qui sunt difficultis probationis, admittitur conjecturalis & presumptiva probatio.
- 24 Reservatio ususfructus secundum nonnullos, donationem omnium bonorum validam non reddit.
- 25 Fructus reservati, & quasita ex eis, pertinent ad hæredes donatoris: & n. 27.
- 26 Amplius, etiamsi reservatio fructuum facta fuerit ad vitam.
- 28 Qua cautela fieri possit, ut reservata acquirantur donatario.
- 29 Iulii Clari sententia proponitur, sed reicitur, n. 30.
- 31 Quanta debeat esse reservatio ad validandam donationem, iudicis arbitrio remittitur.
- 32 Onus probandi tenuitatem donationis pertinet ad allegantem.
- 33 Si donator summam competentem in donatione omnium bonorum sibi reservaverit, non officit donationi, si postea illam consumpserit.

Difficile esse dixi donationem à muliere factam irritari ex capite prohibitionis alienationis fundi dotalis, ex lege Iulia; cum alienatio fundi dotalis facta fuisset cum universitate bonorum, quo casu nihil impedit quominus fundus dotalis alienari queat, adinstar iurispatronatus, quod per se vendi non potest, & tamen illius venditio sustinetur, si cum bonorum universitate facta fuerit, l. 1. ff. de fund. dot. Et licet ageretur de bonis sitis in Gallia, ubi lex Iulia abrogata dicitur; tamen verum est legem illam primam ff. de fund. dot. ubi in Gallia non esse receptam, quoad primam illius partem dumtaxat; quâ dicitur, quod si marito non cavente de damno infecto, vicinus in possessionem prædii dotalis fuerit immisus, & deinde iustus possidere, hoc casu cessat lex Iulia: ut notat Autum. ad d. l. primam. Sed quoad secundam ejus partem, quâ dicitur fundum dotalem alienari posse cum universitate bonorum, lex illa abrogata non fuit: & Vnde fundum dotalem alienari posse constat, quia mulier donationem fecit omnium bonorum suorum, præsentium & futurorum, in quibus bona dotalia erant comprehensa. Bald. Novell. in tract. ut. de dote, part. 7. privil. 1. num. 22. & in l. 1. ff. solut. matrim. num. 187. Hyppol. Riminald. in rubric. Infit. quib. alienari licet, num. 169. & sequentib. & ubi ostendit differentiam inter dispositionem generalem, & universalem: approbat in generali non comprehendendi fundum dotalem; at in universali comprehendendi, ut per eum, num. 179. universalem autem esse demonstrat, quando disponens loquutus est de bonis, cum illa dictione, Omnia, quæ est universalis, post Dec. in l. omnia, ff. si cert. petat. & aliis in locis per eum allegatis.

4 Et quamvis text. in d. l. 1. videatur solum loqui de alienatione facta per maritum, dicens talem aliena-

tionem validam esse, veluti per hæredis institutionem (quia jure antiquo dominium rei dotalis non transibat in mulierem, soluto matrimonio, quod hodie contractum est per l. in rebus, C. de jure dot. ut docet Bart. in d. l. 1. ff. de fund. dot.) Sed tamen fundum dotalem transire in hæredem mariti, cum eodem onere illum non alienandi. Nihilominus textus ille loquitur exemplificativè, ut patet ex illa dictione, veluti ad hæredem mariti: sed non ideo inferri potest, quin idem in uxore alienante fundum dotalem cum universitate bonorum statvendum sit, quia utroque casu eadem militat ratio; immò & in uxore alienante deficit illa obligatio conservandi fundum dotalem in alienatum, quia aut inspicimus tempus matrimonii constantis; & hoc casu verum est, alienationem non subsistere in præjudicium mariti, & fructuum illi debitorum super bonis dotalibus. Thesaur. decis. 150, num. 17. & Aut inspicimus tempus soluti matrimonii; & hoc respectu valida est alienatio, cum non agatur amplius de mariti præjudicio, sed solius uxoris, quæ licet regulariter dotem alienare non possit; tamen alienatio per ipsam facta spei futura restitutionis subsistit, & valida est: l. constante, & ibi Gloss. & DD. Cod. de donat. & præsertim Bart. qui dicit glossam illam esse valde notandam. Bald. qui dicit illam esse singularem. Albertic. qui dicit se vidisse magnos peritos de hoc dubitare. Angel. qui dicit aliud esse donare spem actionis futura, aliud fundum dotalem, quem alienari prohibet lex Iulia. Odofredus, ubi tenet quod licet fundus dotalis alienari nequeat, tamen actio ad dotem, seu spes illius donari potest. Sichard. ubi ponit casum illius legis in fundo dotali, qui alienari non potest in præjudicium mariti; sed tamen uxor in præjudicium dotis potest donare, non quidem ipsam dotem; sed spem, jus & actionem quam ipsa mulier habet in dote. & Ideo si mulierem, marito suo præmori contingat, jus illud dotale quod tunc in spe tantum competebat, devolvitur ad donatarium. Parpal. in l. secunda, num. 81. versic. Item per hoc limito, ff. solut. matrim. Tiraquel. de retract. consanguin. §. 26. gloss. 3. numero septimo, Barbof. in quinta parte, l. 1. ff. solut. matrim. numero 42. versic. item ex prædictis. Bertrand. consilio 105, volumine 6. Thesaur. dicta decisione 150, numero 17.

Pro donationis validitate accedebat juramentum quod fundi dotalis alienationem adeo validam reddit, ut illi donatrix, aut ejus hæredes contravenire non possint, præsertim si mulier vivens Regias pro restitutione literas non impetraverit, aut alia ratione conquesta non fuerit, prout in Senatu Gratianopolitano decisum testatur Expilly arrest. 123. & Scio tamen contrarium tenuisse Addent. ad Alexand. consilio 38. libro 2. & ad Louet litera D. numero 12. sed contractus de quo agitur, factus erat in patria Delphinatus, ubi prævalere debent arresta dicti Senatus.

Redeundo igitur ad decisionem questionis principalis, Dico quod l. 1. ff. de fund. dot. in secunda ejus parte, licet loquatur de marito alienante fundum dotalem cum universitate bonorum, eadem ratione locum habet in muliere alienante cum eadem bonorum universitate, ut expresse voluit Bald. Novell. dict. part. 7. privil. 1. num. 22. & in l. 1. ff. solut. matrim. numero 187. ubi propterea dicit, quod si mulier habeat Castrum (intellige non dotale,) & dederit marito in dotem quosdam redditus dicti Castri, postea verò vendat ipsum Castrum, poterit etiam cum eo vendere, & transferre dictos redditus dotales, ut sibi liceat dictam alienationem facere cum universitate, quam

84 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

12 quam tamen singulariter facere non potuisset. † Ceterum de vera interpretatione *dist. l. i. ff. de fund. dot.* & de ratione differentie inter calum alienationis necessariae fundi dotalis, & illius quæ sit cum universitate bonorum; videndus est Barbof. in *d. l. i. ff. salut. matrim. p. 5. n. 11. & 12.*

13 Secundum caput nullitatis donationis proponebatur; petium ex inobservantia statuti Delphinatus, quo cavetur donationes non aliter validas esse, quam si in Bajuli, Iudicis, aut Castellani loci, seu parochie domicilii donationis, vel Locumtenentis eorumdem & trium ex proximioribus consanguineis, seu parentibus ipsius donatoris in dicta parochia existentibus, vel ubi non repirentur in dicta parochia, aut vocati adesse nollent, in donatione prædicta aliorum virorum proborum dictæ parochie non suspectorum per alterum ex dictis Officialiis pro numero parentum non existentium, aut non rectorum, aut adesse ut supra nolentium, subrogandorum presentia factæ fuerint, recitata & publicata. Cujus statuti seu edicti tenor ad longum inferitur in recentioribus decisionibus Guid. Pap. cum quibusdam annotationibus Ioannis de Cruce.

14 In quo capite dubium oriebatur ex eo, quod cum ageretur de Bajulo imperito qui huic donationi auctoritatem præstiterat, non aderat juris præsumptio pro illius decreto. Bertazol. de *clausulis, claus. 10.*

15 *gloss. 2. num. 17. vers. quareo limita.* † Sed hæc difficultas levis est, quia statutum seu edictum non requirit interpolationem decreti, sed solum præsentiam Bajuli ad fraudes evitandas, qua in re non requiritur ulla causæ cognitio, ad effectum interpolationis decreti formalis; sed sufficit præsentia Bajuli, unde ex hoc capite non poterat donatio impugnari.

16 Præterea opponebatur quod Bajulus ipse erat Bajulus & officialis ipsius donantis in loco in quo donans habebat omnimodam jurisdictionem, & per consequens Baro, seu Dominus loci non erat subditus jurisdictioni Bajuli sui. Sed nec ista obiectio subsistere poterat, quia quod dicitur, Bajulum non habere jurisdictionem adversus Dominum loci, est verum, & procedit nisi Dominus ipse sponte se illius jurisdictioni supponere velit, ut notavit Albert. Brun. *consilio 146. in princ. per text. in l. est receptum, ff. de*

17 *jurisd. omn. judic.* † Vbi tamen dicit, quod tali casu, is qui coram Bajulo, aut alio Officiali convenitur, in

18 causa Domini, potest suspectus allegari. † Quæ suspicio cessat in casu isto, cum agatur de actu voluntariæ jurisdictionis, l. si consul ff. de adopt. Gutier. de *int. p. 1. cap. 16. num. 7.*

Tertio loco dicebatur, donationem ex alio capite statuti non observari, nullam esse; quia videlicet affines, seu consanguinei, prout requirebat statutum, vocati non fuerant.

19 Sed responsum fuit, illum qui asserit adfuisse propinquos, qui assistere possent donationi, teneri illud probare, tanquam fundamentum suæ intentionis; non quidem quod eadem hora, sed saltem eadem die qua contractus fuit celebratus, proximiores idonei & capaces in loco celebrati contractus fuerint præsentibus. Castrenf. *conf. 124. n. 2. vers. scilicet secundum videndum, lib. 1. Rot. decis. 469. num. 1. & sequentibus. part. 3. recent.* non autem necessaria est probatio de existentia propinquorum eadem hora contractus. Rot. *decis. 713. part. 2. recent.* Ludovif. *decis. 459. num. 12.*

20 Attamen cum negotium definiendum esset in suprema Curia Gratiopolitana, quæ iudicat ex æquitate: Censui non adeo necessariam præcisam illam præsentiam propinquorum concludentem probatio-

nem; imò satis fore si probatio conjecturalis adduceretur,stantibus facti circumstantiis. Agebatur quippe de donatione jam ante triginta annos facta, adversus quam nihil dictum fuerat, nec donator in iudicio vel extra conquestus erat, & propter tanti temporis intervallum, nedum difficilis, sed & impossibilis ob testium obitum facta fuerat probatio. † Ex qua sic tarda nullitatis propositione non modica doli & calumnie præsumptio nascebatur. Bald. *consilio 38. lib. 1. Afflict. decis. 13. num. 21. in 9. conjectura, text. est in can. Christianus, 11. quæst. 1. Mangil. de evict. quæst. 8. num. 46.* † Ideo hoc casu Iudex argumentis & indicibus debet esse contentus. Callad. *decis. ult. in fin. de dolo & contumacia,* & probat text. in *l. non omnes, §. à barbaris ff. de re militar. Bart. in l. in illa 1. ff. de verb. obligat.* † Ratione quippe difficultatis probationis admittenda est præsumptiva probatio. Bald. in *Aubert. quas actiones, penult. colum. Cod. de Sacrosanct. Eccles. & lex contenta est indicibus & argumentis, secundum eundem Bald. in l. si quis in hoc genus, Cod. eodem tit. & in l. quicumque, colum. penult. alias ult. Codic. de serv. fugit. cum alioquin ex sola temporis antiquitate oriatur præsumptio rei solemniter gesta, ut per Mascard. de *probat. consilio 1229. num. 3. & sequentibus.* Menoch. de *arbitrar. casu 115. per tot.**

Tertium nullitatis fundamentum desumptum fuit ex eo, quod donatio facta erat de magno & amplo patrimonio sub valde modica reservatione; nempe usufructus, & solius summæ centum scutorum ad disponendum; & tamen donatio erat de omnibus bonis donatoris præsentibus & futuris, in quo capite DD. in varias ivère sententias: siquidem Anton. Faber in *suo Cod. lib. 8. tit. 34. de donat. definit. 9.* ex sola usufructus, quantumvis magnæ quantitatis reservatione, donationem non reddi validam censuit, & ea ratione nititur, quia quidquid donatori superest de fructibus bonorum donatorum, necesse est ut veniat sub donatione futurorum. Quæ tamen ratio non subsistit, quia si donator omnium bonorum presentium & futurorum, reservatis fructibus, aliquid ex eis acquisierit, verius est tale ex fructibus quantum, non ad donatorem universalem, sed ad donatoris hæredes pertinere, ut censuit Surd. *consilio 173. num. 10. Gabriel conf. 139. num. 2. volum. 1. Mantie. de tacit. convent. lib. 13. tit. 32. n. 8. & 11. Peguer. decis. 140. n. 2. Franch. decis. 168. num. 3. & 10.* Quod procedit etiam si fructuum reservatio facta fuerit ad vitam. Trentac. *lib. 3. variar. resol. tit. de donat. resol. 3. num. 18. Paschal. de patr. potest. part. 1. c. 9. num. 125.* † Et non solum fructus extantes tempore mortis donatoris, sed etiam quæstra ex fructibus pertinent ad hæredes donatoris. Iacob. Cancer. *part. 3. tit. 2. de invent. num. 122.* † Licet possit adhiberi cautela, quod si donator non disposuerit de reservatione, sit acquisita donatario. Tusc. *litera D, conclus. 648. num. 39. & 55. Thesaur. decis. 97. num. 4.*

Alia sententia fuit Iulii Clar. in *§. donatio, quæst. 19.* nempe nullam esse donationem omnium bonorum presentium, & futurorum, si adeo parva sit reservatio, ut vigesima bonorum donatorum partem non attingat, cujus sententia multi adherent, quos refert Paschalis de *patr. potest. part. 1. c. 8. n. 19.*

Hanc tamen sententiam multi alii reiciunt, & inter ceteros Ioan. Bapt. Cost. de *fact. scient. censur. 1. distinct. 77. in summario, numero 9.* vocat ridiculum commentum, & illam sententiam repugnare communi opinioni, nullibique probari testatur Riminald. jun. *lib. 5. consil. 555. num. 9.* Et Clarum sine lege & ratione loqui asserit Mastil. *decis. 273. numero 7.* &

& sequentib. Cancer. qui dicit donationem subsistere, etiam si donatio esset modica, lib. 3. c. 2. n. 124. Castil. lib. 4. controvers. c. 83. n. 29.

31 Vera resolutio meo iudicio hæc est, ut totum hoc ex iudicis arbitrio dependeat, qui consideratis bonis donatis & reservatis, ac valore reservatorum, totum hoc negotium terminabit: si enim v. g. usufructus reservatus adeo parvus sit, ut vix ad alimenta donatoris sufficiat; aut si post alimenta donatori necessaria adeo modica super sit summa, ut verisimile sit nullum reperiri posse qui illius hereditatem acceptare velit: eo casu propter sublatam donatori facultatem testandi, donatio invalida declarabitur. E contra si super sit talis summa, quæ inspecta facultatum & personarum qualitate invitatur sit aliquem ad hereditatem acceptandam, efficax erit & valida donatio: fieri siquidem potest, ut tam amplum sit patrimonium, ut illius non dicam vigesima, sed etiam centesima talis sit, ut sufficere possit inveniendi heredi, unde nihil certi hæc definiti potest; sed ad arbitrium Iudicis remittendum est. Ideo Senatus Aqueñs. apud Francisc. Steph. decis. 67. validam declaravit donationem; quia tunc agebatur de muliere industriosa & obsterice, quæ minimo labore aliunde quam ex fructibus se sustentare poterat, & summam sibi ad inveniendum heredem competentem poterat conservare.

Et hæc est communis & vera resolutio, de qua Cancer. lib. 3. cap. 12. num. 3. versic. secundò Pauli sententia, c. 2. num. 128. & lib. 1. cap. 8. de donat. n. 78. in novis. Tusch in verb. Donatio, conclus. 648. num. 72. Fontanel. qui dicit se loqui cum torrente Doctorum, conclus. 4. gloss. 13. n. 3.

32 Advertendo tamen quod onus probandi tenuitatem reservationis pertinet ad actorem. Tusch lit. D. conclus. 648. n. 74.

33 Item notandum est, non officere donationi, quod donator summam reservatam postea consumperit; cum solum donationis tempore hæc in re sit considerandum. Anton. Faber lib. 8. tit. 3. 4. definit. 9. quem sequitur Fontanel. d. conclus. 4. gloss. 22. n. 11.

CAPVT XLI.

De dominio directo universalis, tam quoad iurisdictionem, quam quoad omnia prædia territorii. Quomodo, & ex quibus probetur, omnia prædia certi territorii esse emphyteutica, sub dominio directo Domini illius loci. De bonis allodialibus, servilibus, & in feudo franco: & quomodo hæc tria inter se differant. Homagii præstatio utrum dominium directum probet. Quæ sit natura feudi liberi, nobilis & gentilis; & utrum ex eo laudimium debeatur.

S V M M A R I V M.

1 Domini iurisdictionales sunt quidem fundati in toto territorio quoad iurisdictionalia, sed non quoad dominium directum prædiorum particularium.

2 Domini terrarum si præendant dominium directum, tenentur illud probare.

3 Amplius ut procedat, si bona possideantur per investitum, sive per tertium.

Tom. I. Pars II.

4 Si in aliquo territorio sint plurima prædia merè allodialia, Dominus loci non habebit fundatam intentionem in dominio directo universalis.

5 E contra, si nulla sint prædia libera in toto territorio, ex eo sumitur argumentum dominii directi universalis.

6 Non nocet dominio universalis, quod aliquis alius in eo loco possideat dominia directa, quia unus potest esse dominus directus inferior, & immediatus; & alius superior, & medius.

7 Quando quis est dominus directus universalis, aliis prætendentes dominium directum particulare tenentur ius suum probare.

8 Dominium directum superius & universale, colligitur ex eo quod dominia directa particularia illi solvant laudimium, & super illis habet ius prælationis dum venduntur.

9 Argumentum dominii directi universalis colligitur ex eo, quod de prædiis franchis à censu solvitur Domino laudimium.

10 Ex præstatione laudimii resultat probatio dominii directi.

11 Fallit si domini consensus fuisset requisitus pro abundantiori cautela.

12 Ex locatione ad longum tempus debetur laudimium.

13 Expenditur Menoch. consil. 708. n. 18.

14 Dominii directi non oritur concludens probatio ex eo, quod maior pars prædiorum territorii est emphyteutica, erga Dominum loci.

15 Maxime quando agitur contra tertium possessorem.

16 Si quis de toto territorio fuerit investitus, utrum ex eo inferatur per necesse ipsum esse dominum directum totius territorii.

17 Clausula investitura, cum furnis, molendinis, &c. quid importet.

18 Præceptum factum per Dominum suis subditis de faciendo dinumerationem prædiorum, non arguit per necesse dominium directum universale.

19 Omnia præsumuntur servilia, si emphyteuta non ostendat quæ sunt emphyteutica.

20 Limita, nisi adesset probabilis ignorantia.

21 Quomodo procedant quæ dicta sunt supra n. 19.

22 Explicatur differentia inter prædia merè allodialia, servilia, & franca, seu franco modo, vel in feudo franco possessa.

23 Allodium quid sit.

24 Feudum francum quid.

25 Ex feudo franco debetur fidelitas, sed non servitia.

26 Reservatio dominii directi est de naturalibus feudis, sed non de substantialibus.

27 In quo consistat natura feudi franchi.

28 Quando alienatur feudum francum, liberum, nobile, & gentile, non debetur laudimium.

29 Dum prædium alienatur ut liberum, censetur etiam translatum dominium directum.

30 De triplici iuramento fidelitatis, nempe subiectionis, domesticitatis, & vassallagii.

31 Concessio in feudum differt à concessione in emphyteusim, & quomodo.

32 Quæ debeatur articulare, & probare is, qui præten- dit excludere dominium directum universale, ob alienationes factas tanquam de bonis liberis, & merè allodialibus.

Graues & diuturnæ lites motæ fuerunt, & adhuc pendunt inter multas huiusce Status Communicatas, & Dominos Barones, seu Iurisdictionales, super dominio directo universalis totius territorii, & incolæ seu bonorum possessores. Siquidem Domini

H Iuridici